

Úroky z veřejného dluhu jako faktor veřejného zadlužení

Deficit se rozděluje na celkový a primární. Celkový představuje příjmy mínus výdaje a zahrnuje také výdaje na úroky ze státního dluhu. Primární naproti tomu tyto úroky nezahrnuje, protože se na tyto výdaje hledí jako na důsledek vlivů předešlých období.

Financování deficitu může být dluhové nebo emisní.

Dluhové financování se uskutečňuje emisí různých druhů státních cenných papírů (kupují především komerční banky). Tím však vzniká, logicky, **dluh** a s dluhem je spojena nutnost platit **úroky**.

Dluh se rozděluje na **vnitřní** (v domácí měně) a **vnější** (v zahraniční měně). Úroky z vnitřního jsou mnohem větší, ale v posledních letech se poměr zahraničních pomalu zvyšuje (v roce 2012 konkrétně cca. 7:2).

Úrokovou sazbu určuje ten, kdo dluhopisy vydává, čili stát. Ten se však taky musí řídit **trhem**, nevýhodné dluhopisy nikdo nekoupí. Trh se řídí více faktory, jedním z nich jsou třeba hodnocení ratingových společností jako Moody's, S&P, nebo Fitch. Vyšší rating znamená nižší pravděpodobnost, že stát nebude schopen zaplatit (tzv. default).

Úroková sazba desetiletých státních dluhopisů z října 2013: **1,89**

Státní dluh se udává v procentech HDP. **Dluhová past** je situace, kdy úroková míra přesáhne růst HDP - to znamená, že i když budeme mít v daném roce přebytkový rozpočet, země se nadále bude zadlužovat.

Úroky ze státního dluhu by se daly snižovat v podstatě třemi způsoby:

- snižováním úrokové sazby
- snižováním dluhu
- zvyšováním HDP

Výdaje na úroky z veřejného dluhu v % HDP

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Česká republika	1,3	1,2	1,2	1,1	1,4	1,5	1,5
Neměcko	3	3	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7
Estonsko	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Řecko	4,8	4,8	5	5,4	5,4	6,2	7,5

Zdroj: Eurostat

Rozdíly státního zadlužování a zadlužování soukromých firem

- rozdíl důvodu zadlužení

stát : - **aktivní** z rozhodnutí vlády
- **cyklické** z hospodářského cyklu
firma : - investice pro budoucí zisk

- nebezpečí veřejného / soukromého dluhu

stát : - státní bankrot, znehodnocení měny, ztráta prestiže, snížení životní úrovně, věřitelé přijdou o peníze
- nepřestane fungovat
firma : - insolvenční řízení, exekuce
- zánik firmy

Vývoj úroků z veřejného dluhu ČR

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Domácí dluh	22,95	28,17	29,5	31,68	35,34	25,34	34,25	30,74
• SPP	2,71	2,8	1,77	2,2	1,72	1,5	1,94	1,18
• SSD	-	-	-	-	-	-	0,19	0,58
• SDD	20,24	25,37	27,74	33,16	35,4	24,45	32,76	29,85
• Krátkodobé půjčky	-	0	-0,01	-3,67	-1,78	-0,62	-0,64	-0,86
Zahraniční dluh	2,38	3,34	4,48	5,89	9,02	10,36	10,73	10,33
Celkem	25,33	31,51	33,98	37,51	44,12	35,62	44,97	41,96

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Testové otázky :

Jaký je limit pro podíl veřejného dluhu a HDP dle Maastrichtských kritérií?

- méně než 40% HDP
- méně než 60% HDP**
- méně než 80% HDP
- méně než 100% HDP

Na čem závisí výše úroků z veřejného dluhu ČR?

- výše veřejného dluhu**
- výše DPH
- úroková sazba st. dluhopisů**
- politická stabilita**

27.11.2013

Základy veřejných financí a veřejné správy

Dávid Domonkos
Vít Míča